

Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie

ZARZĄDZANIE I PLANOWANIE W GOSPODARSTWIE ROLNYM

Metodyka doradzania

ZATWIERDZAM

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Brwinów, listopad 2024 r.

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	3
II. Ogólne zasady świadczenia usługi doradczej „Zarządzanie i planowanie w gospodarstwie rolnym”	4
III. Harmonogram realizacji programu doradczego	8
IV. Narzędzia pracy doradczej	10
Załączniki	10

I. Wstęp

Usługa doradcza „Zarządzanie i planowanie w gospodarstwie rolnym” ma na celu opracowanie Planu Rozwoju Gospodarstwa (PRG). Wyniki, zawarte w PRG, to niezbędna część informacji koniecznych do podjęcia decyzji o przyszłości gospodarstwa, kierunku rozwoju i skali produkcji. Kompleksowe i rzetelne opracowanie PRG daje odpowiedź, czy plany inwestycyjne są uzasadnione i czy doprowadzą do poprawy ogólnych wyników ekonomicznych gospodarstwa.

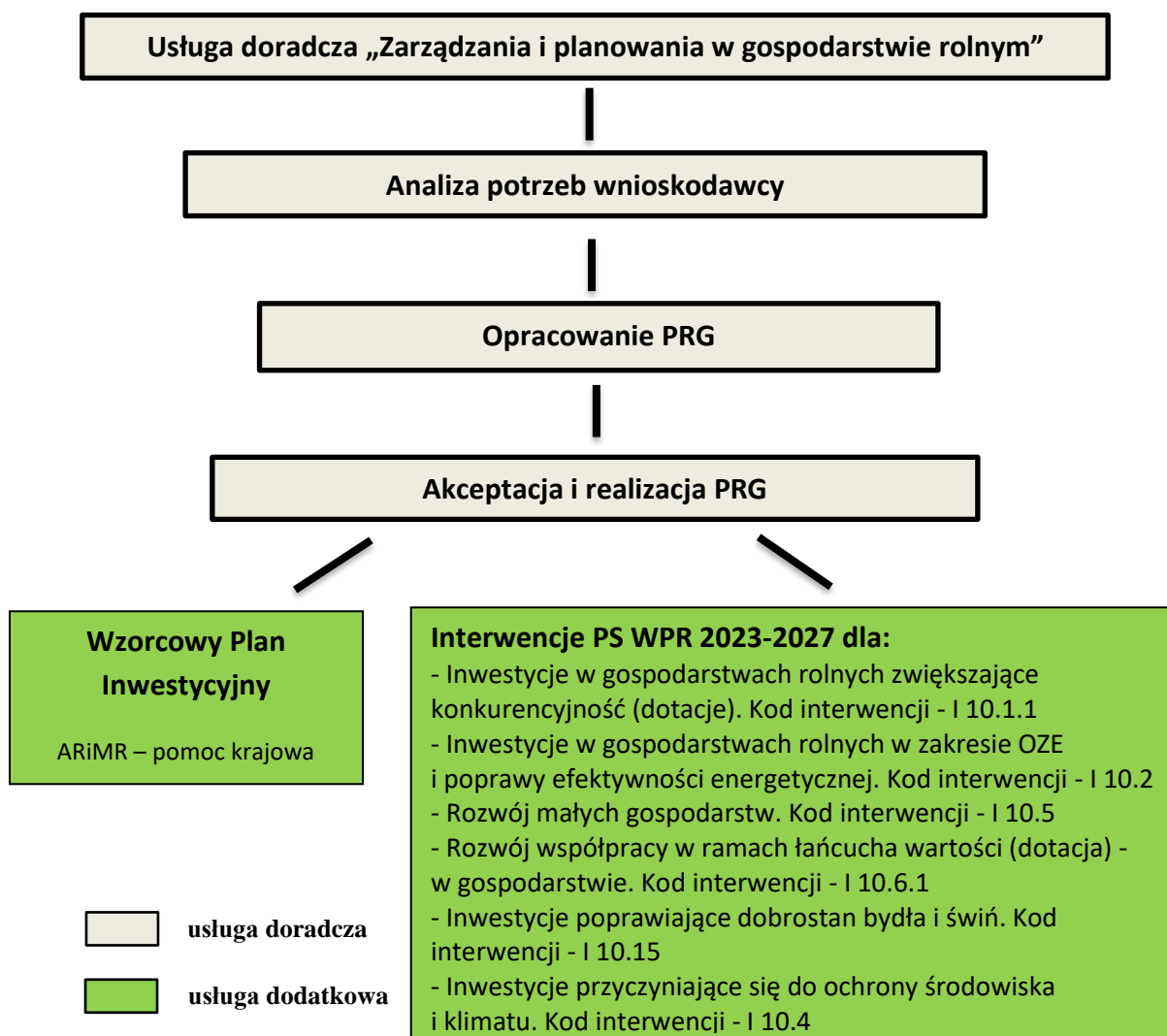
Z usługi doradczej „Zarządzanie i planowanie w gospodarstwie rolnym” można skorzystać tylko jeden raz. Okres realizacji usługi doradczej wynosi 3 lata.

Doradzcą w ramach usługi doradczej - „Zarządzanie i planowanie w gospodarstwie rolnym” może osoba, która została wpisana na listę doradców rolniczych prowadzoną przez dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, w szczególności doradcy rolniczy posiadający wiedzę z zakresu ekonomiki gospodarstwa rolnego.

II. Ogólne zasady świadczenia usługi doradczej „Zarządzania i planowania w gospodarstwie rolnym”

Usługa doradcza polega na sporządzeniu PRG i skierowana jest do rolnika w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115, który zamierza wnioskować o wsparcie w ramach interwencji PS WPR 2023-2027, bądź realizować inwestycje ze środków krajowych (np. kredyt). Opracowanie PRG pozwoli przyjąć założenia planistyczne i wyznaczyć strategiczne cele dla rozwoju gospodarstwa w dłuższej perspektywie czasu, wykraczającej poza okres realizacji usługi doradczej. Ukierunkowuje na działania związane z możliwością skorzystania ze wsparcia finansowego w ramach innych dostępnych form pomocy po spełnieniu określonych wymagań i kryteriów dostępu. Usługa doradcza może stanowić podstawę do opracowania Wzorcowego Planu Inwestycji lub Biznesplanu ARiMR w ramach dodatkowo odpłatnych usług, wychodzących poza zakres niniejszej metodyki.

Schemat korzystania z usługi:

Cel usługi doradczej

Zwiększenie rentowności i konkurencyjności gospodarstw rolnych.

Przebieg usługi doradczej

Doradca wykonujący usługę musi uwzględniać interes prawny i ekonomiczny rolnika. Decyzję o realizacji działań zawartych w PRG podejmuje rolnik.

Zakłada się świadczenie usługi doradczej w trzech etapach.

I etap: Zebranie danych nt. gospodarstwa, niezbędnych do sporządzenie PRG.

Po zgłoszeniu się rolnika do wojewódzkiego ośrodka doradztwa rolniczego (ODR), doradca „wizytuje” gospodarstwo rolnika i dokonuje wstępnej diagnozy jego bieżącej sytuacji, biorąc pod uwagę wszystkie zasoby i kondycję finansową gospodarstwa.

W swojej pracy wykorzystuje aktualną wersję PRG i instrukcję prawidłowego wypełnienia. PRG jest sporządzany na podstawie dostępnych dokumentów: ewidencja zabiegów ochrony roślin, wnioski obszarowe, plany rolnośrodowiskowe, dokumenty księgowe, wypisy z rejestru gruntów, odpisy KW, itp.) oraz aplikacji np. ewidencja przychodów i rozchodów prowadzona w ramach Narzędzia do oceny ekonomicznej (NOE). W PRG uwzględniamy także stan obecny gospodarstwa tj.: park maszynowy, budynki i budowle do celów gospodarczych, produkcję roślinną (należy ująć wszystkie uprawy w plonie głównym z roku kalendarzowego poprzedzającego sporządzenie PRG, do których odbiorca usługi pobierał jednolitą płatność obszarową na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemu wsparcia bezpośredniego) i zwierzęcą (w celu wyliczenia stanu średniorocznego należy przyjąć stan zwierząt początkowy 01.01 – stan końcowy 31.12 z roku kalendarzowego poprzedzającego sporządzenie PRG). Doradca dokonuje przeglądu i oceny zasobów gruntów, zasiewów i plantacji trwałych oraz budynków gospodarczych, maszyn i urządzeń użytkowanych w gospodarstwie.

W trakcie wizyty doradca zapozna się z ważnymi aspektami prowadzenia gospodarstwa, takimi jak: położenie gospodarstwa, rozłóg pól, wielkość działek, siła robocza, odległość od rynku zbytu, możliwości finansowe rolnika. Kolejne wizyty w gospodarstwie będą się odbywały zgodnie z harmonogramem i zakresem realizacji usługi doradczej i odnotowane zostaną w notatce z realizacji usługi.

II etap: Opracowanie PRG.

Doradca, po zebraniu odpowiednich danych potrzebnych do opracowania PRG, sporządza dokument zgodnie z instrukcją w wersji elektronicznej (wykorzystując aktualną wersję PRG), przy czym pracuje on zgodnie z posiadaną wiedzą i zgromadzoną dokumentacją, sugestiami i zaleceniami rolnika. W sytuacjach tego wymagających, doradca udaje się do gospodarstwa lub kontaktuje się z rolnikiem celem uzyskania wyjaśnień, dokonania korekt, uzupełnień i poprawek.

Do opracowania PRG należy użyć wszelkich możliwych i dostępnych środków, pomocnych do jak najlepszego i rzetelnego zestawienia faktów i dokonania analiz dla przyszłych zdarzeń gospodarczych. Należy zwrócić uwagę na to, aby PRG był opracowany prawidłowo i zawierał elementy (cele) jak najbardziej realne i możliwe do osiągnięcia przez rolnika w gospodarstwie. Doradca, podczas prac, wykorzystuje swoje dotychczasowe doświadczenie, analizuje trendy rynkowe, ceny środków produkcji, ceny produktów rolniczych, innowacyjne rozwiązania technologiczne możliwe od zastosowania, posiłkując się przy tym dostępną literaturą, czasopismami i normatywami produkcji rolniczej.

Zakończenie tego etapu pracy to wydrukowanie jednej kopii PRG w wersji roboczej i przedstawienie jej rolnikowi do akceptacji oraz udostępnienie rolnikowi jego wersji elektronicznej w edytowalnym formacie.

III etap: Akceptacja PRG przez rolnika i realizacja założonych celów.

Doradca zapoznaje rolnika z poszczególnymi elementami sporządzonego w wersji roboczej PRG i omawia je, zwracając szczególną uwagę na aspekty technologiczne i ekonomiczne. Analizuje wyniki, przedstawia scenariusze, wnioski i sugestie w formie notatki. Notatka sporządzana corocznie przez doradcę powinna zawierać: datę sporządzenia, nazwę podmiotu doradczego, imię i nazwisko doradcy i rolnika, okres sprawozdania, informacje o dokonanych zmianach w PRG (dotyczy II i III roku realizacji usługi) oraz ocenę wyników z przeprowadzonej analizy PRG. Ocena wyników powinna uwzględniać m.in.: porównanie wyników (rok wyjściowy i docelowy/aktualizacja), ocenę wielkości ekonomicznej i możliwości skorzystania z interwencji PS WPR, interpretację wskaźników ekonomicznych i finansowych, wzrostu GVA, ocenę zdolności i potencjału rozwojowego gospodarstwa, zasadności doboru maszyn/inwestycji do skali produkcji w gospodarstwie, plan marketingowy, tendencje

rynkowe, elementy analizy SWOT (dobre i słabe strony gospodarstwa, szanse i zagrożenia), w przypadku korzystania ze wsparcia w ramach interwencji PS WPR – monitoring zobowiązań np. RMG 30 % wzrost wartości sprzedaży, wskazanie przyszłych działań w kierunku zmniejszenia kosztów i zwiększenia przychodów, omówienie przebiegu realizacji przedsięwzięcia, ze wskazaniem aspektów, które mają wpływ na realizację bądź zaniechanie realizacji przedsięwzięcia np. niska rentowność inwestycji oraz inne zagadnienia ważne z punktu widzenia interesu rolnika.

Bardzo ważnym elementem usługi jest prowadzenie aktywnego doradztwa. W związku z tym, doradca w II i III roku realizacji usługi aktualizuje PRG w oparciu o bieżącą sytuację w gospodarstwie. Jeśli występują zmiany, uwagi, konieczność poprawek itp., doradca każdorazowo dokonuje aktualizacji oraz udostępnia rolnikowi wersję elektroniczną PRG wraz notatką w edytowalnym formacie do zaopiniowania. Ostatnią czynnością, w ramach świadczenia niniejszej usługi, jest sporządzenie sprawozdania końcowego z realizacji PRG, polegającą na zestawieniu i porównaniu uzyskanych wyników ze stanem wyjściowym oraz przeprowadzeniu ich analizy, oceny tendencji, przedstawienia wniosków i rekomendacji.

Jeśli rolnik nie ma uwag, informuje o tym doradcę, akceptuje PRG, notatkę i sprawozdanie końcowe. Akceptacja może być dokonana w drodze korespondencji elektronicznej jak i w formie odręcznie na wydruku. Obie strony - rolnik i doradca - podpisują PRG, notatkę i sprawozdanie końcowe w formie tradycyjnej – odręcznie na wydruku, wyłącznie na pierwszej stronie (która jest z datą) w dwóch egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Rolnik otrzymuje od doradcy podpisany PRG wraz z notatką i sprawozdaniem końcowym a podpisane egzemplarze, przeznaczone dla doradcy, zgodnie z umową przyznania pomocy, przechowywane są w biurze podmiotu doradczego (Beneficjenta) do dnia, w którym upłynie 5 lat od dnia otrzymania płatności końcowej.

III. Harmonogram i zakres realizacji usługi doradczej

(zadania i opis czynności opracowania Planu Rozwoju Gospodarstwa)

Nazwa usługi		Zarządzanie i planowanie w gospodarstwie rolnym		
Czas realizacji usługi		3 lata		
I rok realizacji usługi				
L.p.	Zadanie	Opis czynności w ramach zadania	Dokumentacja	Etapy realizacji (w latach)
1.	Sprawdzenie dostępności usługi	I Wizyta w gospodarstwie – rozmowa (doradztwo) z wnioskodawcą. Sporządzenie listy sprawdzającej kryterium dostępności do usługi. Zebranie danych niezbędnych do opracowania PRG	Lista sprawdzająca	I rok
2.	Opracowanie PRG	Określenie obecnej/przyszłej sytuacji ekonomiczno-finansowej	PRG stan wyjściowy PRG Plan	I rok
3.	Akceptacja PRG przez wnioskodawcę	Wybór i uzasadnienie optymalnego PRG. Sporządzenie notatki	PRG stan wyjściowy PRG Plan Notatka z realizacji usługi I rok	I rok

II i III rok realizacji usługi				
L.p.	Zadanie	Opis czynności w ramach zadania	Dokumentacja	Termin realizacji
1.	Realizacja PRG	<p>II wizyta w gospodarstwie. Bieżące doradztwo i pomoc w realizacji założonych celów. Monitoring i weryfikacja realizacji usługi, w tym zobowiązań wobec ARiMR. Aktualizacja i wydruk PRG – ponowna akceptacja rolnika. Sporządzenie notatki</p>	<p>PRG Plan 1 rok Notatka z realizacji usługi II rok</p>	II rok
2.	Realizacja PRG i zakończenie usługi	<p>III wizyta w gospodarstwie. Bieżące doradztwo i pomoc w realizacji założonych celów. Monitoring i weryfikacja realizacji usługi, w tym zobowiązań wobec ARiMR. Aktualizacja i wydruk PRG – ponowna akceptacja rolnika. Sporządzenie notatki i sprawozdania końcowego z realizacji PRG</p>	<p>PRG Plan 2 rok Notatka z realizacji usługi III rok Sprawozdanie końcowe</p>	III rok

IV. Narzędzia pracy doradczej

Kryterium podstawowe dostępu do usługi „Zarządzanie i planowanie w gospodarstwie rolnym” – lista sprawdzająca.

Lp.	Kryteria dostępu	TAK	NIE
1.	Rolnik w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115		
2.	Czy gospodarstwo korzystało dotychczas z usługi doradczej „Zarządzanie i planowanie w gospodarstwie rolnym”?		
3.	Czy rolnik zamierza realizować inwestycje w gospodarstwie rolnym w ramach PS WPR 2023-2027, bądź ze środków krajowych?		
Zaznacz poprzez wstawienie znaku X			

Wymagane udzielenie odpowiedzi TAK w pkt. 1 i 3 oraz NIE w pkt. 2 – spełnienia kryterium dostępu.

Załączniki

1. Plan Rozwoju Gospodarstwa – aplikacja w MS Excel. PRG_CDR.
2. Przewodnik techniczny PRG_CDR.